

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Forma Vernacvla Lingva Copvlandi Rite Desponsatos, Et
Legitime Proclamatos, Secvndvm Catholicæ & verè
Apostolicæ Ecclesiæ ritum**

Leisentritt, Johann

Coloniae, 1590

VD16 L 1074 (Beigef. Werk)

Capvt III. De Dispensatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39240

Nomina verò Affinium sunt. que sequuntur & habentur in l. non
facile ff. de grad. ff.

Fater	Viri & Vxoris	}	}	1	Socer.
Mater					
Mater	Viri & Vxoris	}	}	2	Socrus.
Mater					
Vxor	Filiij & Filiz	}	}	3	Nurus.
				4	Gener.

1. Vxor, liberis ex alia vxore natis } dicitur { 1 Nouerca.
2. Matris, ex alio viro natis. } dicitur { 2 Vitricus.

Eorum vtrunque natos vocamus priuignos & priuignas.

Socer magnus, vxoris auus, & illi Neptis maritus, Progener.

Mariti auus, est socer magnus vxoris, & illa ipsi pronurus.

Vxoris auia, profocrus, & maritus ei progener.

Mariti Auia vxori socrus magna, & ipsa ei pronurus.

Viri frater, leuir, Soror viri, Glos, dicitur.

Hec personæ omnes sunt prohibite vna matrimonium contra
here vsque ad quartum gradum. In lege verò Moyli Leuit. 18. pro-
hibite erant tantum, vxor patris, nurus, nouerca, vxor fratris, pri-
uigna, filia priuigni vel priuignæ, soror vxoris, & colligitur etiam
socrum interdictam fuisse, quia nurus non potest coniungi cum
socero. Ergo eodem modo gener cum socrii prohibetur.

DE DISPENSATIONE.

CAPVT III.

Quid sit dispensatio.

Dispensatio, secundum Canonistas, est communis scilicet hu-
mani & possitui iuris prouida relaxatio, utilitate & necessi-
tate

rate pensata, seu, vt ponit Host. est rigoris iuris, per eum ad quem spectat, misericors & canonicè facta, relaxatio, l. q. 7. §. nisi rigor & c. sequen. Vnde vocatur vulnus, quia vulnerat ius commune, 23. q. 4. ipsa pietas, circa fin. Saluo tamen per omnia iure diuino, quod est indispensabile. Conditor enim iuris positiui, non est institutor diuinæ legis, sicut Deus Hinc sequitur quod in gradibus consanguinitatis vel affinitatis diuina lege prohibitis, omnino nulla admittatur dispensatio, vt tenet glo. in c. literas, de rest. spol. Adde tamen vnum notabile dictum Ioan. And. positum in extraneo loco, scilicet in c. per Venerabilem. Qui filij sunt legitimi. Quod Ecclesia ex causa posset dispensare, etiam in gradibus diuina lege prohibitis, facit tamen vnā differentiam inter gradus lege diuina prohibitos, & eos quos lex humana prohibuit, scilicet quod in prohibitis casibus legis humanæ dispensare possit circa matrimonium vt valeat vt ex tunc, hoc est, quod filij in tali matrimonio ante dispensationem nati, quoque sint legitimi, in alijs diuina lege prohibitis dispensatio non operatur vt ex tunc, sed tantum vt ex nunc, hoc est, quod virtute istius dispensationis illi tantum liberi fiant legitimi, qui post dispensationem nati sint, non autem qui ante. Et dicit hoc esse notandum. Et sic vult. Quod si matrimonium in gradu lege diuina prohibito iam est contractum, quod ex causa posset dispensatio admitti, in contrahendo autem non item. Et Archi. flo. dicit Martinum V. dispensasse cum quodam, qui cum sua germana contraxerat, & consumauerat, sed habito prius peritorum consilio, propter scandala & alia mala vitanda. Ita & Eugc. 4. quorum bullas se vidisse Arch. flo. attestatur 3. parte tit. 1. c. de affi. Et Ioan. Brunelli in suo tractatu de sponsalib. in conclusione 24. sic dicit. Accidit interdum in regno Franciæ. quod fuit dispensatum vt patruus contraheret cum nepte ex fratre, sicut in regno Angliæ aliquando permissum fuit & dispensatum, vt frater fratris mortui vxorem duceret, vt in veteri Testamento contingebat. Sic & Modernus Rex Polouiz exemplo, qui defunctæ vxoris sororem in vxorem duxit, sed hoc facta sunt & fiunt in familijs. Illustrissimorum principum, & in causis apprimè necessarijs & maximè arduis, tametsi hoc videatur durum, propter legis diuinæ prohibitionem.

Quotuplex sit dispensatio.

1. 2.

Di-

Dispensatio duplex est, tacita & expressa, Tacita est quando princeps concessit officium alicui inhabili, vel Papa beneficium, videtur enim dispensare tacite, super illius inhabilitate, nam princeps, qui magistratum ei concessit, omnia agere decreuit. l. quidam. in fi. ff. de i. iudi. l. Barbaticos, ff. de offi. pretor. & ibi. Ias. col. 3

Expressa est, in qua verbum dispensamus, appositum est c. de multa in fi. de præb. c. at si cleri. §. de adulterijs, de iudic. & quando est à parte postulata. c. innotuit. in fi. de elect. De hac duplici dispensatione consulas prædictum Doctorem Petrum Rebuff. lib. & c. vt supra, multum proderit tibi.

Quot & quales sint cause dispensationis.

Tres videntur esse cause dispensationis, Prima est Ratio publicæ pacis, vt si liberi regum vel magnorum principum contrahunt dispensari potest, per textum in c. 2. iuncta glos. ibi. in verbo pacis. Et que notant doct. de desponsat. impub. Potest enim exurgente necessitate, vel pro bono pacis quandoq; recedi à dispositione Canonica vel legali vt 29. per totum.

Secunda est fauor liberorum extali matrimonio iam contracto natorum, ad hæc vt fiant legitimi & admittantur ad successionem, vt colligitur ex dictis Io. An. venerabilem. Qui filij sint legitimi, & Pa. c. literas. de restit. spoliato.

Tertia causa est, quando infideles contraxerunt matrimonia secundum Iura suæ professionis, & postea constante matrimonio conuertuntur ad Christum, dispensatur cum eis, vt huiusmodi matrimonia non dissoluantur, licet sint contra iura positua. Nam cum matrimonia æquæ sint inter gentiles, Saracenos & Iudeos sicut inter Christianos, valent secundum ipsorum iura, & baptismus superueniens non est modus soluendi coniugia, post baptismum, non debent separari. Tolleratur ergo hoc casu, secundus gradus in linea æquali. Item si quis tempore infidelitatis duxit relictam fratris, toleratur post conuersionem. c. gaudemus. & c. fi. de diuortijs, & c. gaudemus, qui filij sint legitimi. Si tamen Saracenus, qui plures vxores haberet conuerteretur ad Christum, cogereetur retinere primam & aliam dimittere. Quia Deus creauit vnū masculum & vnā foeminam. Item si quis secundum Iura infidelium dederit libellū repudij & aliam super induxerit, conuersus ad Christum

Christum teneretur secundam dimittere & ad priorem redire, nisi prior maneret infidelis, nec velit conuerso cohabitare. vel cohabitare quidem veller, sed cum contumelia nominis Christi, vt supra dictum est. Vide Pa. in præallegato loco.

Præterea notandum est, quod apud alios Claris: iuris prudentiæ doctores ponuntur causæ numero Septem, videlicet temporis varietas siue importunitas, quæ rigorem non patitur, de hac in c. quod pro remedio 1. q. 7. Secunda est vtilitas, vt scilicet alij facilius reuertantur ad bonum, de hac in c. ipsa pietas 23. q. 4. Tertia est qualitas personæ meriti & scientiæ, de hac in c. tali. & c. didici 1. q. 7, cum alius æquè dignus & sufficiens non sit. Quarta est necessitas, de hac in dicto. c. tali. Quinta pietas Sexta euentus rei, de quibus Ioan. Vigue: in suis institutio. tit. de virtute iustitiæ ver. 14. §. 5. Septima est multitudo siue scandalum multitudinis de hac in c. vt constitueretur. 50. dist. Nam cauedum est, ne quis nutriatur siue alatur in scādalo. sed quia casus sunt innumerabiles, nec potest certa regula dari ideo standum est in hoc arbitrio boni viri, qui si iudicauerit causam esse rationabilem, dispensatio erit licita, vt in d. Domino sancto 50. dist. Et causa rationabili existēte, prælatus peccat non dispensando ar. ca. quanto. in fi. 3. q. 5.

Ad quem pertineat dispensatio danda.

Videtur itaq; quod dispensatio in dispensante sit actus potestatis iure concessus, & in dispensato dicitur ius priuatum hoc est licentia vel permissio facta contra rigorem iuris, & quia eius est legem interpretari, cuius est condere (vt haberur in l. cum consuetudine ff. de legibus) sequitur quod ad illum pertinet legis interpretatio & dispensatio, ad quem pertinet legis institutio.

Qua & quot requirantur ad dispensationem

Duo autem requiruntur ad iustam & licitam dispensationem, scilicet authoritas in dispēfante, vel ordinaria vel delegata, & causa iusta in dispensato. aliās dispositus non est tutus in foro Dei. Vnde Pe. Rebuf. in sua praxi benef. c. de dispen. ad plu. benef. §. 84. ait. Effectus dispensationis est, vt si perperam concessa sit. tam animā concedentis, quam dispensati ad inferos deducat, vbi miserè cruciabuntur. Ex falsa itaq; causa, vel tacita veritate, nulla est dispensatio, vt habetur in c. 2. de filijs presby. lib. 6.

k iij

Quis

Quis sit effectus legitima dispensationis in causa matrimoniali

Effectus dispensationis est, quod contractus fit matrimonium, contrahentes mariti & uxores, liberi inde nati fiunt legitime, cū distinctione de qua supra, scilicet si dispensatio est facta in gradibus à iure diuino prohibitis. Vltioribus tamen, vt si quis duceret relictam patruum legitimantur tantum liberi post dispensationem nati, priores non fiunt legitimi. Si autem dispensatio sit in gradibus à lege Canonica prohibitis omnes fiunt legitimi, per ea quæ decidunt Ioan. An. & Pa. in d. c. per venerabilem.

DE TEMPORIBVS.

CAPVT V.

Quæ sint tempora siue feria in quibus nuptia non debent sollemniter celebrari

Antiquas solennium Nuptiarum prohibitiones ab omnibus obseruari Sacrosancta Synodus Tridentina præcipit Sess. 8. Vnde haud abs re esse putavi in gratiam & specialem fauorem pastorum exprimere & recensere tempora (vt vocant) ferrarū, quæ nuptias sollemniter celebrandas, non patiuntur, causis prohibitionis annexis, Et sunt hæc.

Videlicet:

A Dominica prima Aduentus, vsq; in diem Epiphania. Ab hoc enim tempore, quod est tēpus renouationis Ecclesiastica officia incipiunt, & magnifit Aduentus D. nostri Iesu Christi per quatuor septimanas, eò quod quadruplex sit aduētus filij Dei, sed vltima nunquam finitur, quia sanctorum gloria quæ dabitur in vltimo aduentu, scilicet ad iudicium, nunquam terminabitur. **PRIMVS** itaq; Aduentus est in carnem, scilicet in vtero virginis assumptam, de quo dictum est, *Osanna, filio Dauid, Benedictus qui venit in nomine Domini.* **SECUNDVS** in mentē, qui descensus fit quotidie in cordibus fidelium per Spiritum sanctum, de quo Ioan. 14. cap. *Ad eum veniemus & apud eum mansionem faciemus, & dicit Sap. 9. Domine emitte sapientiam. vt mecum sit, de his habetur i. bacuc. 2. Si moram fecerit expecta eum. quia veniens veniet, &*

NON